

PLASTY

Praktická informačná brožúra pre občanov a samosprávy

projekt-nareg.eu

NAREG

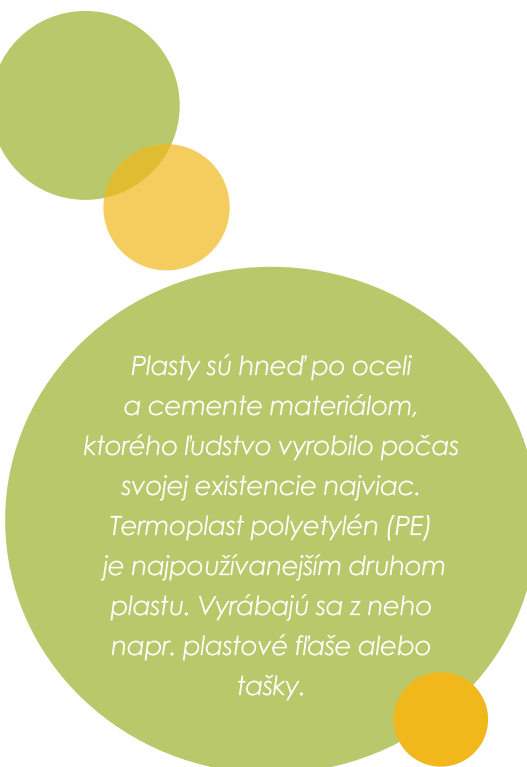

...Väčšina plastových obalov je užitočná priemere **2 minút**.

...V roku **2050 bude oceánoch iac plastov ako rýb**, nakoľko každú minútu prúdi do oceánu jedno smetiarske auto plné plastov.

...Kvôli plastovému odpadu v moriach a oceánoch **ročne umrie asi 1 milión morských vtákov a 100 000 morských cicavcov**. Plasty v žalúdku im totiž zabraňujú v trávení a prijímaní potravy.

...Vedeli ste, že celkovo ľudstvo stihlo produkovať už 8,3 miliardy ton plastov, pričom až 6,3 miliardy toho skončilo odpade? Recyklovaných bolo len **deväť percent**.

*Plasty sú hneď po oceli
a cemente materiálom,
ktorého ľudstvo vyrobilo počas
svojej existencie najviac.
Termoplast polyetylén (PE)
je najpoužívanejším druhom
plastu. Vyrábajú sa z neho
napr. plastové fľaše alebo
tašky.*

Prečo venujeme pozornosť plastom? ...4

Plastový odpad na Slovensku ...6

Plastový odpad v rámci obcí ZOHŽO ...7

Ako správne triediť plasty? ...7

Recyklácia plastov ...13

Ako predchádzať vzniku plastového odpadu? ...15

O projekte NAREG ...18

Prečo venujeme pozornosť plastom?

Žijeme v plastovej dobe. Plast je najrozšírenejším obalovým materiálom. Plasty sa tiež nachádzajú v mnohých predmetoch, bez ktorých by sa dnešný človek nezaobišiel. Z plastu sú zhotovené mnohé prístroje v nemocnici, chorí a slabí ľudia, ktorí sa nemôžu posadiť, používajú na pitie plastové slamky. Pre ľudí s obmedzenou mobilitou sa vytvárajú endoprotézy. Túto brožúru tvoríme na notebooku, ktorý je takmer celý z plastu. Plast je odolný, všestranný a lacný materiál. Práve pre tieto vlastnosti je často využívaný vo výrobe.

Hovoriac o odpadovom hospodárstve, veľkým problémom sú najmä jednorazové plasty. Plastový problém si uvedomuje aj Európska komisia, ktorá v polovici januára 2018 prijala Celoeurópsku stratégiu pre plasty. Podľa nej majú byť všetky plastové obaly na trhu EÚ do roku 2030 recyklovateľné, spotreba jednorazových plastov

sa zníži a zámerné používanie mikroplastov sa obmedzí.

Plasty boli donedávna skloňovanou otázkou aj na Slovensku, napr. pri schvaľovaní zákona o zálohovaní nápojových obalov. Uplatňovať by sa mal začať na Slovensku od roku 2022. Zákon má za cieľ výrazne znížiť množstvo plastových obalov. Vďaka novému systému zálohovania predpokladá Ministerstvo životného prostredia, že až 95 % nápojových obalov by mohlo skončiť v recyklačných zariadeniach. Spolu s týmto zákonom prešla v parlamente aj novela zákona o odpadoch, ktorá napríklad zvýhodňuje výrobcov recyklovateľných výrobkov na trhu.

Výrok, že v roku 2050 bude v oceánoch viac plastu ako rýb, nie je len akousi ekologickou propagandou, ale vychádza z výskumnej štúdie Svetového ekonomického fóra a z reality, ktorú zažívame. Ročne skončí v oceáne približne 8 miliónov ton plastu. Pre objasnenie, je to asi

tolko, ako keby sa každú minútu počas 1 roka vysypalo do oceánu jedno smetiarske auto. Ak sa náš postoj voči plastom nezmení, predpokladá sa, že do roku 2030 to už budú 2 smetiarske autá plastu v oceáne každú minútu.

Predpokladá sa, že ak bude súčasný trend výroby a spotreby plastov vo svete pokračovať, tak do roku 2050 bude na skládkach a v životnom prostredí približne 12 miliárd ton plastového odpadu, priemysel plastov bude predstavovať až 20 % svetovej spotreby ropy, bude zdrojom až 15 % skleníkových plynov a celkovo produkcia plastov narastie až štvornásobne oproti dnešku. Plasty okrem plytvania primárnych zdrojov pri ich výrobe ohrozujú zdravie a život živočíchov a majú veľký potenciál ohrozovať aj zdravie ľudí.

Je jasné, že nekontrolovaná výroba plastov je problémom. Zároveň vytvára obrovský potenciál na technologické inovácie. Na Slovensku bol napr. vynájdený špeciálny bioplast nonoilen,

ktorý sa dokáže rozložiť už za 90 dní. Na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite skúmajú vynález jedlých a neškodných potravinárskych obalových materiálov. V susednom Česku zase prednedávnom vynášli technológiu, ktorá dokáže použité plasty premeniť na olej. Vo svete sa pracuje na skúmaní húsenice, ktorej plast zachutil ako potrava a dokáže ho skonzumovať.

V nasledujúcej brožúre ponúkžeme mnohé zaujímavé fakty o tomto materiáli a tipy na správne triedenie či úspešnú redukciu používania plastov v domácnosti.

Každý z nás je spotrebiteľom plastov a zároveň producentom plastových odpadov. Záleží len na nás, koľko plastového odpadu vytvoríme a čo sa s ním stane. Aj ako jednotlivci môžeme prispieť k riešeniu problému s plastami. Úspešné redukovanie vášho plastového odpadu vám praje

projektový tím NAREG

Plastový odpad na Slovensku

Plasty tvoria približne **11 % komunálneho odpadu**. Jedna **štvorčlenná rodina** tak dokáže ročne vyprodukovať v priemere až **187 kg** plastového odpadu (vychádzajúc z priemerného množstva odpadov vyprodukovaného jednou osobou na Slovensku v roku 2018).

Podľa prieskumu jednej z organizácií zodpovednosti výrobcov uskutočneného v júni 2020 triedia spomedzi jednotlivých komodít komunálneho odpadu Slováci najviac práve plasty. Až 80 % Slovákov zúčastnených na prieskume deklaruje, že plastový odpad vždy vytriedi.

1. 1. 2020 vstúpil do platnosti zákon o zálohovaní nápojových obalov, ktorý by sa mal začať uplatňovať od roku 2022. Zákon si dáva za cieľ výrazne znížiť množstvo plastových obalov, kedy v súčasnosti z miliardy vyprodukovaných PET fliaš u nás končí 400 miliónov na skládkach.

Ministerstvo životného prostredia predpokladá, že vďaka novému systému zálohovania by mohlo až 95 % nápojových obalov skončiť v recyklačných zariadeniach. S touto novelou zákona by sa mal od roku 1. 1. 2021 dostaviť aj úplný zákaz uvádzania jednorazových plastových výrobkov na slovenský trh. Tento zákaz bude platiť pre plastové taniere, príbory, miešadlá na nápoje, slamky, paličky od balónov, vatové tyčinky do uší, nádoby na potraviny vyrobené z expandovaného polystyrénu, nápojové obaly a poháre z expandovaného polystyrénu. Navyše, do roku 2030 by mali byť všetky plastové obaly v EÚ recyklovateľné alebo opätovne použiteľné.

Plastový odpad v rámci obcí ZOHŽO*

V záujmovom území ZOHŽO sa v roku 2017 celkovo vyseparovalo **493,08 ton** plastového odpadu. Oproti roku 2016 ide o nárast takto vyseparovaného plastového odpadu o 100 ton.

Tabuľka: Vznik komunálnych odpadov v záujmovom území ZOHŽO (v okresoch Dunajská Streda a Senec) v rokoch 2015 – 2017 (zdroj: ZOHŽO)

v tonách	2015	2016	2017
Plastový odpad	349,72	394,54	493,08

*ZOHŽO – Združenie obcí Horného Žitného ostrova v odpadovom hospodárstve so sídlom v Šamoríne

Ako správne triediť plasty?

Zmesový komunálny odpad, ktorý patrí do čiernej nádoby a nedá sa ďalej vytriediť, tvorí len 4 % celkového odpadu. Znamená to, že až 96 % našich odpadov môžeme recyklovať, čo je dobrá správa!

Plasty sú **najrozšírenejším druhom obalových materiálov**. Sú po bioodpade a papieri najviac hmotnostne zastúpeným typom komunálneho odpadu. Množstvo plastového odpadu, ako možno vidieť z vyššie uvedenej tabuľky, z roka na rok rastie. Vedeli ste, že smetiarke autá by museli urobiť až o polovicu menej jázd, ak by ľudia triedili odpad tak, ako majú a nehádzali do triedeného odpadu aj zmesový komunálny odpad, ktorý doň vôbec nepatrí?

Pred umiestnením plastu do žltej nádoby je vhodné **zmenšiť jeho objem** (napr. rozšliapnutím) a **jemne ho vypláchnuť** (netreba umývať napr. s použitím jari, isté znečistenie recyklačné linky

zvládnú). Plasty sa totiž v procese recyklácie dôkladne prepierajú.

Čo ak si nie ste istí, či daný odpad patrí do plastu? V tomto prípade sa riadte **pravidlom „radšej vytriediť, ako vyhodiť“**. Zmesový komunálny odpad z čiernych kontajnerov totiž putuje priamo na skládku alebo do spaľovne a táto hodnotná druhotná surovina sa takto nikdy nezrecykluje.

Každá obec má nastavený vlastný systém zberu plastového odpadu. Niekde sa triedia do žltých kontajnerov, inde funguje vrecový zber plastov. Vrecia sa častejšie používajú v domovej výstavbe. **V niektorých obciach sa dokonca do plastového kontajneru triedia aj kovy, prípadne nápojové kartóny.** Všetky potrebné informácie o triedení plastov vo vašej obci by ste mali nájsť na webstránkach vašej obce alebo zberovej spoločnosti, prípadne vo všeobecne záväznom nariadení vašej obce o nakladaní s komunálnym

odpadom a drobným stavebným odpadom. Označenie plastového obalu je tiež viditeľné na výrobkoch – stačí, ak si ho dôkladne prezrieme. Výrobcovia uvádzajú toto označenie na nálepkách obalov alebo vylišované (najčastejšie na dne obalu). Označenie plastového obalu tvorí

Hlavné druhy plastov a obalové výrobky z nich

	Polyetylén tereftalát – fľaše od minerálok, sytených nápojov, ovocných šťav a jedlých olejov
	Polyetylén s vysokou hustotou – plastové obaly od mlieka, čistiacich a pracích prostriedkov, šampónov, vrecká do mrazničky, plastové tašky
	Polyvinylchlorid – niektoré obaly od kozmetiky a čistiacich prostriedkov
	Polyetylén s nízkou hustotou – plastové fľaše od kečupov a horčíc, vrecká na odpad, plastové vrecká a obalové fólie
	Polypropylén – téglíky od jogurtov, masla a mliečnych nápojov, zmrzlínové vaničky
	Polystyrén – obaly na CD, jednorazové plastové poháriky a príbory
	Expandovaný polystyrén – polystyrenové hrnčeky na horúce nápoje, obedáre "so sebou", ochranný obal na elektroniku
	Iné – barely s vodou do automatu, viacvrstvové obaly

Zdroj: Ellen MacArthur Foundation, 2016

trojuholník z troch šípok, v ktorom je uvedené číslo od 1 po 7 pre rôzne druhy plastov alebo pod ním označenie daného druhu plastu.

Vedeli ste, že

- zatiaľ presne netušíme, ako dlho sa rozkladajú plasty v prírode? Odhaduje sa však, že je to 500 až 1000 rokov.
  - plasty sú vyrábané väčšinou z neobnoviteľnej ropy? Pri spaľovaní plastov unikajú do ovzdušia škodlivé látky.
  - plasty ľudia začali vyrábať skôr ako v 20. storočí? Teda, je to pravdou v prípade, že máme na mysli ich masovú produkciu a spotrebu, ktorá rýchlo rástla najmä po druhej svetovej vojne. Prvý plast však ľudia vyrobili už v 19. storočí.
  - používanie plastov sa **v poslednom polstoročí zvýšilo dvadsaťnásobne?**
- **Viac ako 50 % plastov**, ktoré denne používame, **použijeme len raz** a potom sú vyhodené.
  - jedným z najlepšie recyklovateľných druhov odpadu sú PET fľaše?
  - na Slovensku sa každý rok predá 570 miliónov PET fliaš – čo je asi sto kusov na osobu?
  - už nielen kdesi vo vzdialenom mori, ale aj v Dunaji okolo Bratislavy je toľko plastov, koľko rýb?
  - plastové tašky objavili vedci už aj v najhlbšie položenom mieste na svete – v Mariánskej priekope?
  - existujú malé čiastočky plastov, tzv. mikroplasty, ktoré sa ľahko dostanú sa do potravinového reťazca, vody a pôdy a odtiaľ aj do nášho tela?
  - plast je vo všeobecnosti jedným z najnáročnejšie recyklovateľných materiálov?

- pri recyklácii plastov ide často o **downcykláciu**, kedy **vzniká nový výrobok s nižšou kvalitou a úžitkovou hodnotou**? Napriek tomu, každý výrobok, ktorý sa premení na nový recyklovaný plastový výrobok, znižuje spotrebu nových plastov a aj energiu potrebnú pri ich výrobe.
- recykláciou 1 plastovej fľaše ušetríme energiu, ktorú by sme spotrebovali pri svietení LED žiarovkou počas 18 hodín?

Triedenie plastov

Plasty triedime do **žltej nádoby** alebo vreca. Pred vyhodením ich **stlačíme**, aby sme zmenšili ich objem. Do klasického 1200 litrového kontajnera sa

zmestí približne 200 1,5 litrových plastových fliaš, ak nie sú pred uložením do kontajnera rozpučené. Ak sa predtým stlačia, zmestí sa do toho istého kontajnera asi 730 fliaš.

Na Slovensku platí tzv. rozšírená zodpovednosť výrobcov, ktorá sa vzťahuje aj na plasty. Znamená, že výrobcovia a dovozcovia sú povinní platiť za ich triedenie. Obyvatelia preto za triedený zber plastu neplatia.

Čo patrí a čo naopak nepatrí do plastov?

Patrí do plastov

✓ *plastové fľaše od nápojov (ideálne prázdne, neznečistené, stlačené)*

- ✓ plastové fľaše od kuchynského oleja (prázdne, neznečistené, stlačené)
- ✓ plastové obaly a kelímky od potravín (kečup, horčica, jogurt, smotana, bryndza a iné, ...)
- ✓ fólie (bublínková, strečová,...), polystyrénová výplň balíčkov, plastové tašky a mikroténové vrecká
- ✓ plastové obaly od liekov (bez liekov)
- ✓ plastové obaly od pracích a čistiacich prostriedkov a kozmetiky (prázdne, stlačené)
- ✓ obalový polystyrén (iba čistý, nesmie byť znečistený napr. jedlom ani stavebným odpadom) – pri veľkom množstve však zaviezť na ZBERNÝ DVOR
- ✓ sieťka od citrónov alebo pomarančov
- ✓ plastová lepiaca páska
- ✓ platobné a vernostné plastové karty – odstrihnúť čip (ten do elektroodpadu)

✓ výrobky a obaly označené symbolmi: PET (1) – dobre recyklovateľný, HDPE (2), PVC (3) – odporúčame nepoužívať – je škodlivý, LDPE (4), PP (5), PS (6), Ostatné (7). Kategóriu plastov „Ostatné“ sa odporúčame vyhýbať, nakoľko ide často o zmes viacerých plastov či dokonca materiálov, čo robí výrobok nerecyklovateľným (napr. jednorazový plastový riad či slamky).

Nepatrí do plastov

X plasty znečistené chemickými látkami (laky, motorové oleje, riedidlá atď.) -> ZBERNÝ DVOR

X plasty znečistené zvyškami jedál (termoobaly z reštaurácií, plastové fólie a polystyrénové tácky od mäsa, mäsových výrobkov a syra) -> ZMESOVÝ KOMUNÁLNY ODPAD

X plastové obaly od liekov potiahnuté hliníkovou fóliou – ak obsahuje lieky -> do LEKÁRNE, ak neobsahuje -> ZMESOVÝ KOMUNÁLNY ODPAD (materiály sa nedajú navzájom oddeliť)

X tuby od zubnej pasty (kvôli znečisteniu a kombinácii s kovom) -> ZMESOVÝ KOMUNÁLNY ODPAD

X obal od riasenky (kvôli znečisteniu) -> ZMESOVÝ KOMUNÁLNY ODPAD

X obal od žuvačky -> ZMESOVÝ KOMUNÁLNY ODPAD

X zubné kefky – zubné kefky so spätným odberom napr. Curaprox – ideálne vrátiť do predajne -> vyrábajú z nich koše na triedený odpad do škôl, inak -> ZMESOVÝ KOMUNÁLNY ODPAD

X kelímok od nápojových termoobalov (káva „to go“) -> ZMESOVÝ KOMUNÁLNY ODPAD (je to kompozit: poplastovaný papier)

X termoobaly od potravín z reštaurácií (znečistené jedlom) -> ZMESOVÝ KOMUNÁLNY ODPAD, termoobaly znečistené jedlom (polievka, mäso,...), nestačí ich umyť, lebo tuk sa dostane do štruktúry materiálu

X papierovo/plastovo-hliníkové vrečko od korenín, potraviny pre zvieratá -> ZMESOVÝ KOMUNÁLNY ODPAD

X kompostovateľný/biodegradovateľný „plast“, bioplast (vyrobený z biomasy a nie z ropy), PLA, celofán (priesvitná fólia z celulózy) -> KOMPOST, príp. ZMESOVÝ KOMUNÁLNY ODPAD

X guma, káble, hadice, molitan, plexisklo, autoplasty, žalúzie, bazény a nafukovacie bazéniky, fólie zo stavieb, polystyrén znečistený od stavby – malý objem -> ZMESOVÝ KOMUNÁLNY ODPAD, veľký objem -> ZBERNÝ DVOR

X podlahové krytiny, plastové okná -> ZBERNÝ DVOR

X TV obrazovky, monitory -> ZBERNÝ DVOR

X plasty s prímiesami iných materiálov (napr. niektoré hračky, textilie, topánky, kabelky,...)

Recyklácia plastov

Čo sa deje, keď triedime plasty? Nasleduje proces ich dotriedenia a recyklácie. Prostredníctvom recyklácie dokážeme vytvoriť zo starého plastového výrobku

nový. Tým znižujeme spotrebu fosílnych palív, šetríme energiu a emisie oxidu uhličitého a ďalších skleníkových plynov.

Ako takýto proces vlastne prebieha? Plast sa po privezení do recyklačného závodu zváži a vyloží. Pracovník ho nakladá na triediaci pás, odkiaľ putuje na dotriedovacu linku. Tu sa ešte ručne alebo pomocou optického zariadenia triedi podľa jednotlivých druhov a farieb (napr. fólie

bezfarebné a farebné, PET fľaše – bezfarebné, modré, zelené, mix; HDPE obaly od tuhých čistiacich prostriedkov a práškov; kelímky; tvrdé plasty – prepravy, záhradný nábytok alebo detské hračky). Vytriedené výrobky potom putujú do lisu, kde z nich vzniknú balíky. Plasty potom putujú zo zbernej spoločnosti do recyklačného závodu na ďalšie spracovanie.

Napriek dôkladnému triedeniu plastov v triediarni približne polovica plastov skončí na skládke.

Plasty, ktoré sa spracúvajú ďalej, sa drvia na plastové vločky. Tieto sa ďalej čistia – prechádzajú procesom umývania a sušenia. Následne sú plastové vločky základom pre výrobu ďalších produktov. Takýto plastový polotovár sa následne testuje a je určená jeho kvalita, na základe ktorej sa rozhodne, aké výrobky sa z neho vyrobia.

Je však nutné pripomenúť, že plasty sú jedným z najťažšie recyklovateľných materiálov,

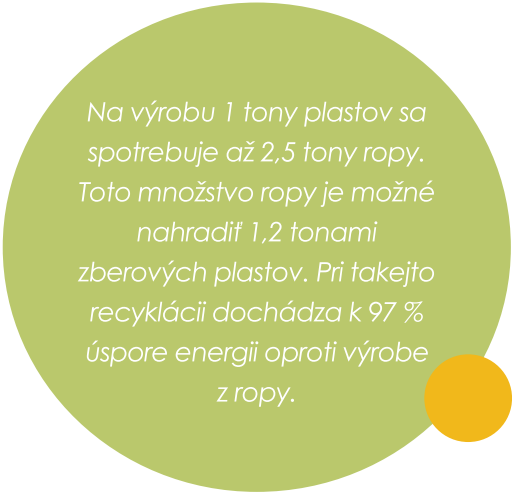

dokonca, niektoré z druhov plastov nie sú vôbec recyklovateľné. Najjednoduchšími materiálmi na recykláciu sú plasty so symbolom PET (1), HDPE (2) a PP (5). Ostatné plasty PVC (3), LDPE (4), PS (6) a lné (7) nie sú recyklovateľné vždy a za každých podmienok. Majú pomerne nízku mieru recyklácie, nakoľko môžu obsahovať zakázané látky alebo je proces ich recyklácie náročný a nerentabilný. Aj keď je toto smutná plastová realita, stojí za to plasty triediť.

Separáciou plastov totiž môžeme ušetriť primárne zdroje ako ropu a znížiť množstvo odpadov ukladaných na skládky. Je nutné si pripomínať, že recyklácia nie je riešenie problému, len jeho odloženie na neskor. Napriek nesporným výhodám recyklácie sa bohužiaľ polyméry nedajú recyklovať donekonečna. Plast počas spracovateľských cyklov stráca svoje vlastnosti a zrecyklovať je ho možné asi trikrát. Plast sa pri recyklácii drví, čím sa znižuje kvalita materiálu. Plasty je preto možné zvyčajne zrecyklovať

len na produkt s nižšou kvalitou. Je preto pravdepodobné, že z recyklátu už nikdy nebude znovu PET fľaša, ale že sa použije skôr na výrobu plastovej stoličky, plotu alebo ako polyesterové vypchávka do bundy a súčast oblečenia.

Plasty, ktoré už nie je možné recyklovať, môžu ešte poslúžiť ako palivo do spalovacích zariadení (napr. teplární), čím znížia spotrebu primárnych palív a šetria životné prostredie.

Na výrobu 1 tony plastov sa spotrebuje až 2,5 tony ropy. Toto množstvo ropy je možné nahradiť 1,2 tonami zberových plastov. Pri takejto recyklácii dochádza k 97 % úspore energie oproti výrobe z ropy.

Ako predchádzať vzniku plastového odpadu?

Plasty sú nepochybne významným pomocníkom v našom každodennom živote, ale v neúmerných množstvách svojho dnešného použitia zároveň vytvárajú hrozbu pre našu planétu.

Triedenie odpadu je tým ľahším riešením. Je dobrým začiatkom na ceste k udržateľnejšiemu životnému štýlu. Náročnejším krokom je vyhýbanie sa produktom z plastom.

A teda ako žiť bez plastov? Je to vôbec možné? Skúste si z nasledujúcich krokov vybrať jeden, ktorý je vo vašej domácnosti a na vaše podmienky čo najjednoduchšie aplikovateľný. Ak dokážete splniť jeden krok a osvedčí sa Vám, skúste sa vrátiť k tejto brožúre neskôr a aplikujte krok ďalší.

Tipy, ako byť zodpovedným spotrebiteľom plastov:

1. Zaobstarajte si veci, ktoré Vám uľahčia život bez plastov, napríklad: vkusnú fľašu na vodu, opakovateľne použiteľný pohár na kávu, plátennú tašku alebo rucksak na nákupy, obedár a niekoľko nádob alebo dóz na skladovanie potravín, prípadne lufu namiesto plastovej hubky. Nie je nutné tieto veci kupovať. Mnohé z nich možno už máte doma, len ich nevyužívate. Existuje veľké množstvo alternatív, ktoré môžu nahradiť plastové výrobky.

2. Začnite tzv. plastové „čistky“ vo vašej kúpeľni. Postupne nahradte kozmetiku v plastových

obaloch a tú s obsahom mikroplastov.

Tie sú označované napr. ako microbeads².

3. Najčastejším dôvodom prítomnosti plastov v domácnosti sú obalové materiály. Tie tvoria až okolo 90 % obsahu plastových kontajnerov na Slovensku. Ako alternatívu si môžeme vybrať potraviny v inom ako plastovom obale (napr. sklo, papier alebo konzervy, ktoré majú výborné recyklačné vlastnosti) alebo potraviny bez obalu.

4. Vyberajme si výrobky s minimálnym množstvom obalového materiálu, uprednostňujme nebalené potraviny a bezobalové obchody, prípadne väčšie balenia alebo koncentráty.

5. Vyhýbajme sa používaniu jednorazových riadov, príborov alebo kelímkov na kávu.

6. Uprednostnime vodu z vodovodu alebo sklenené fľaše pred plastovými.

7. Kupujme výrobky z recyklovateľných a recyklovaných materiálov – podporujeme tak ich ďalšiu výrobu a zhodnotenie a šetríme primárne zdroje.

8. Keď musíme voliť plastovú alternatívu výrobku, zvoľme si tú ľahko recyklovateľnú. Ťažko spracovateľné je v súčasnosti napr. PVC.

Ďalej tiež niektoré viaczožkové plasty tvoriace napr. obaly na sušienky, tyčinky a pod. Nerecyklovateľné sú tiež obaly s prímiesou hliníka – napr. obal od čipsov.

9. Aj v oblečení sa možno snažiť o vyhýbanie sa plastom. Tieto sú prítomné v umelých vláknach ako polyester, elastán alebo viskóza. Môžeme uprednostniť oblečenie z udržateľných alternatív tkanín (bavlna, konope, ľan, lyocell, pinatex...)

10. Máte doma plastový výrobok, ktorému sa nedalo vyhnúť? Používajte ho dovtedy, kým nestratí svoj účel. Môže ísť tak o plastové vrečko, plastovú fľašu alebo aj kus oblečenia.

11. Vy sami môžete vo svojom okolí iniciovať život bez plastu. Môžete sa napríklad porozprávať s majiteľom svojho obľúbeného podniku o tom, čo by mohli urobiť preto, aby nepoužívali toľko plastu. Prečo majú umelohmotný príbor a jednorazové poháre na kávu? Nezvažovali, že by polystyrénové krabičky vymenili napríklad za kartónové?

12. Inšpirujte. Buďte inšpiráciou pre svojich známych a rodinu. Všeobecne platí, že všetci si

radšej vezmeme k srdcu dobrú radu od blízkeho človeka, než keď o nej len počujeme z médií. Šírte dobrú novinu, že život bez plastov je ľahší, než si myslia.

13. A nakoniec rada na záver– plasty nikdy nespálujte. Uvoľňujú sa z nich do ovzdušia nebezpečné jedovaté chemické zlúčeniny.

Filozofii nepoužívania plastov sa venuje najmä životný štýl zero waste (bez odpadu), ktorému sa budeme venovať v jednej z ďalších brožúr. Stačí zmeniť len zopár základných návykov pri používaní plastov a ich spotreba v bežnom dennom živote pôjde rapídne dolu. Okrem internetových zdrojov máme k dispozícii inšpiratívne dokumenty, podcasty alebo knihy. Problematike plastového odpadu sa dopodrobna venuje kniha od ekológa Willa McCalluma „Ako sa zbaviť plastov“. Inšpirujte sa, vzdelávajte sa a buďte inšpiráciou pre svoje okolie svojím životom bez plastu. Veľa šťastia!

O projekte NAREG

NAREG (NAchhaltige REGionale Ressourcennutzung / Udržateľné využívanie regionálnych zdrojov)

Program spolupráce Interreg V-A Slovenská republika – Rakúsko

Prioritná os 1 – Prispievanie k inteligentnému cezhraničnému regiónu

Partneri projektu:

- Abfallwirtschaftsverband Schwechat (Združenie odpadového hospodárstva)
- BMV – Burgenländischer Müllverband (Burgenlandský zväz pre zber a likvidáciu odpadov)
- CEKOV – Nezisková organizácia Centrum kontinuálneho vzdelávania
- Fachhochschule Burgenland (Vysoká odborná škola Burgenland)

- Forschung Burgenland (Výskum Burgenland)

V súlade s prioritami environmentálnej politiky EÚ, **projekt prispieva k znižovaniu emisií skleníkových plynov a ďalšiemu rozvoju odpadového hospodárstva** v cezhraničnom projektovom regióne Burgenland / Rakúsko a Trnavský samosprávny kraj / Slovensko.

Podľa EK 80 % produktov použijeme len raz a potom ich odhodíme. Na Slovensku vyprodukuje skoro 500 kg odpadu ročne na obyvateľa a vytriedime len cca 1/3 oproti Rakúsku. Náš komunálny odpad končí hlavne na skládkach. Predchádzajme vzniku odpadu, triedme viac a lepšie, využime odpad ako druhotný zdroj.

Využime verejné investície do moderných zariadení na nakladanie s odpadmi a efektívnu recykláciu.

Obehové hospodárstvo (circular economy)

je založené na úplnej recyklácii, a preto toky odpadu a druhotných surovín zo zberných miest budú po realizácii projektu riadené ekologicky zmyslupnejšie a udržateľnejšie, aby sa umožnilo lepšie materiálové a/alebo energetické zhodnotenie.

Prostredníctvom tohto cezhraničného projektu je optimalizovaných 10 zberných dvorov v regióne.

Bude možné aj lepšie využiť potenciál ReUse v Rakúsku i na Slovensku. Za účasti sociálnych podnikov, obcí a príslušných inštitúcií sa vytvorí udržateľný zber odpadu. Tým sa ušetrí zdroje, a to v súlade s nariadeniami rámcovej smernice EÚ o odpadoch a balíčka obehového hospodárstva EÚ.

Hlavným cieľom projektu je ekologicky zmyslupné a trvalo udržateľné riadenie tokov odpadov, zvyšovanie miery recyklácie a opätovného použitia odpadov ReUse v slovensko-rakúskom pohraničnom regióne za účelom ochrany životného prostredia.

Tento informačný materiál vznikol v rámci projektu NAREG, ktorý je realizovaný v rámci programu INTERREG V-A SK-AT a spolufinancovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

Ak máte záujem o viac informácií o odpadoch, navštívte naše internetové stránky alebo nás kontaktujte mailom:

<https://www.projekt-nareg.eu/>

kontakt: projekty@euvzdelavanie.sk

NAREG

CEKOV NGO
Centrum kontinuálneho vzdelávania